

NURMEKSEN TAAJAMA-ALUEIDEN
MAISEMALLINEN KEHITTÄMINEN

LOPPURAPORTTI

HENRIIKKA HÄRMÄ & OLAVI PIETIÄINEN

SISÄLLYSLUETTELO

Miljööttyypitys ja ominaispiirteet_____3

 Miljööttyypitys - kartta _____4

 Maiseman ominaispiirteet - leikkaus ja selostus_____5

 Maiseman ominaispiirteet - SWOT-analyysi _____6

Konsepti ja kehittämissuunnitelma _____7

 Visualisointi ja iskulause _____8

 Konsepti _____9

 Kehittämissuunnitelma - kartta _____10

 Kehittämissuunnitelma - selostus_____11

 Kehittämissuunnitelma - yhteenveto _____12

Kohdesuunnitelma _____13

 Kartta ja selostusteksti _____14

 Leikkaus A-A ja rakentamistapaohje _____15

 Leikkaus B-B, rakentamistapa- ja maisemanhoito-ohje_____16

 Kohdesuunnitelman tarkennos 1 _____17

 Kohdesuunnitelman tarkennos 2 _____18

 Ilmakuva _____19

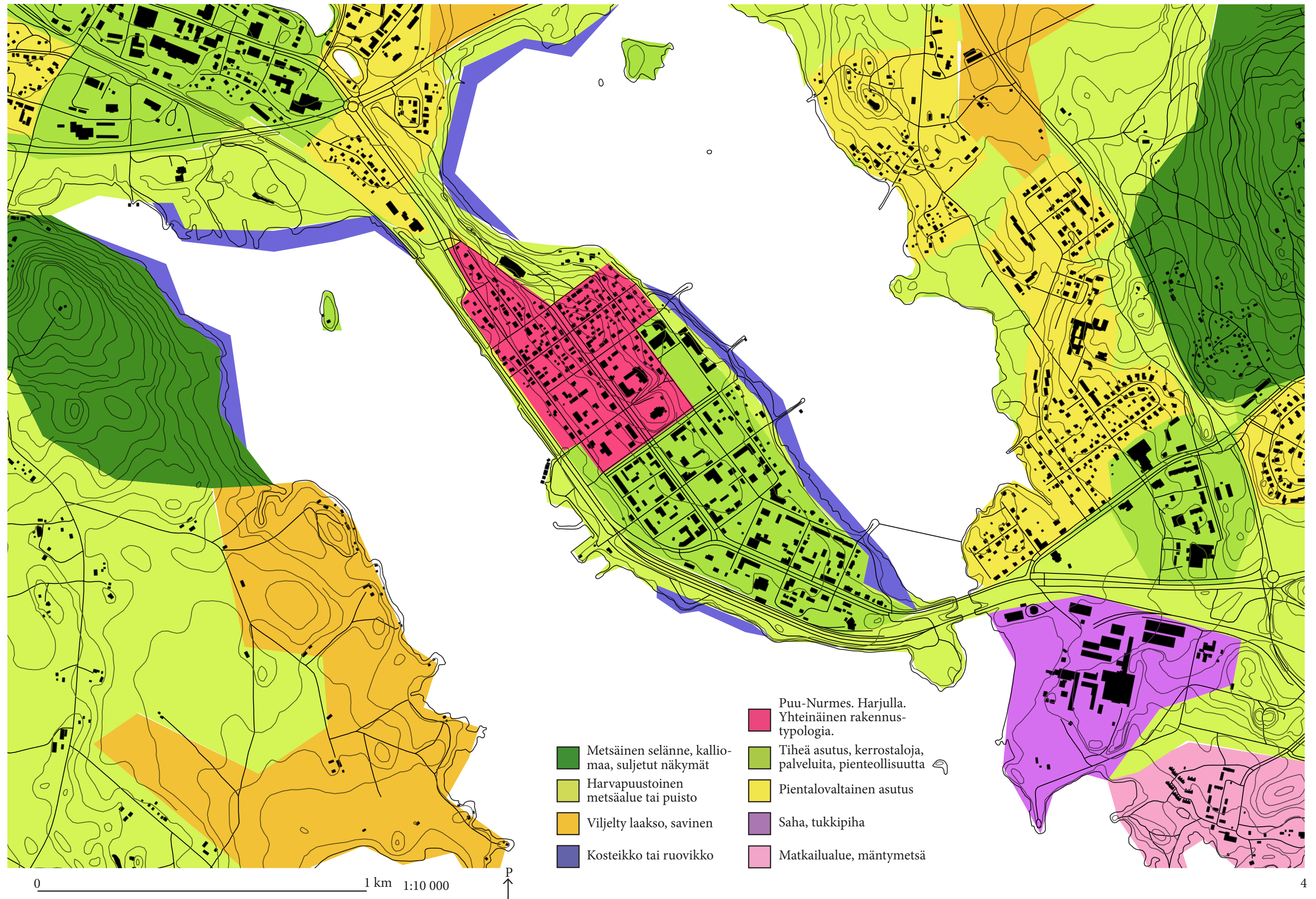
 havainnekuva _____20

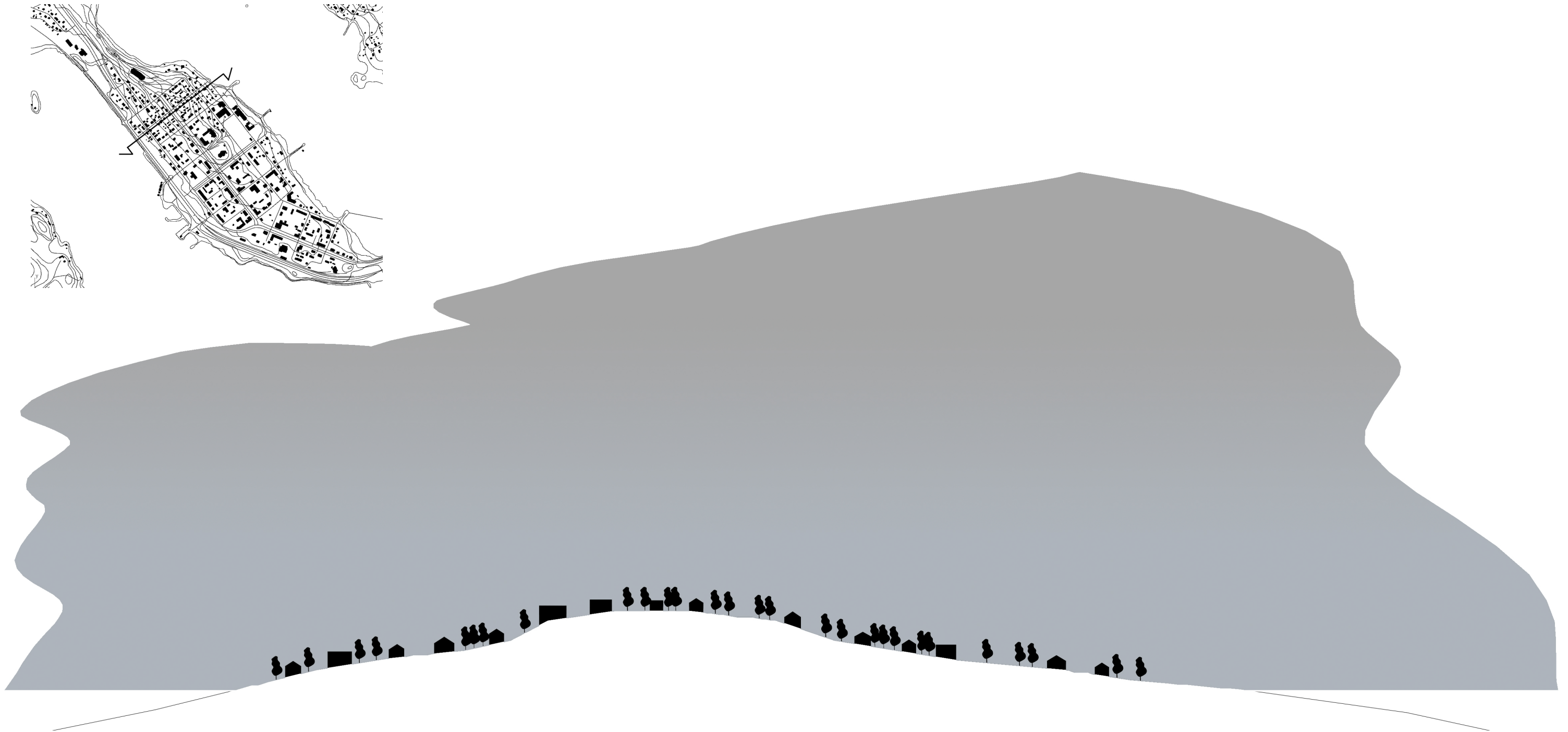
Lähteet _____21

MILJÖÖTYYPITYS JA ALUEEN OMINAISPIIRTEET

Puu-Nurmes on rakennettu hiekka- ja soraharjusta koostuvalle kannakselle. Harju on muodoltaan jyrkkä ja sen päältä aukeavat näkymät järven selälle sekä koilliseen että lounaaseen päin. Puutaloja rytmittävät niiden välissä kulkevat palosolat sekä nelirivisen koivukujanteet. Yhtenäistä rakennustypologiaa noudattavat puutalot ja niiden väliin paloturvallisuussyistä sijoitut solat ja puukujanteet muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Kannas on noin 500 metriä leveä ja tarjoaa pienimittakaavaisen ja selkeärajaisen kontekstin rakennetulle ympäristölle.

0 100 m 1:2000

ALUEEN OMINAISPIIRTEET - SWOT-ANALYYSI

Heikkoudet:

- satama-alue
- tehdasalue & ympäristö
- ammattikoulun alue
- rajalliset resurssit uudistamiseen/ylläpitoon (osa rakennetusta ympäristöstä päässyt rapistumaan)

Vahvuudet:

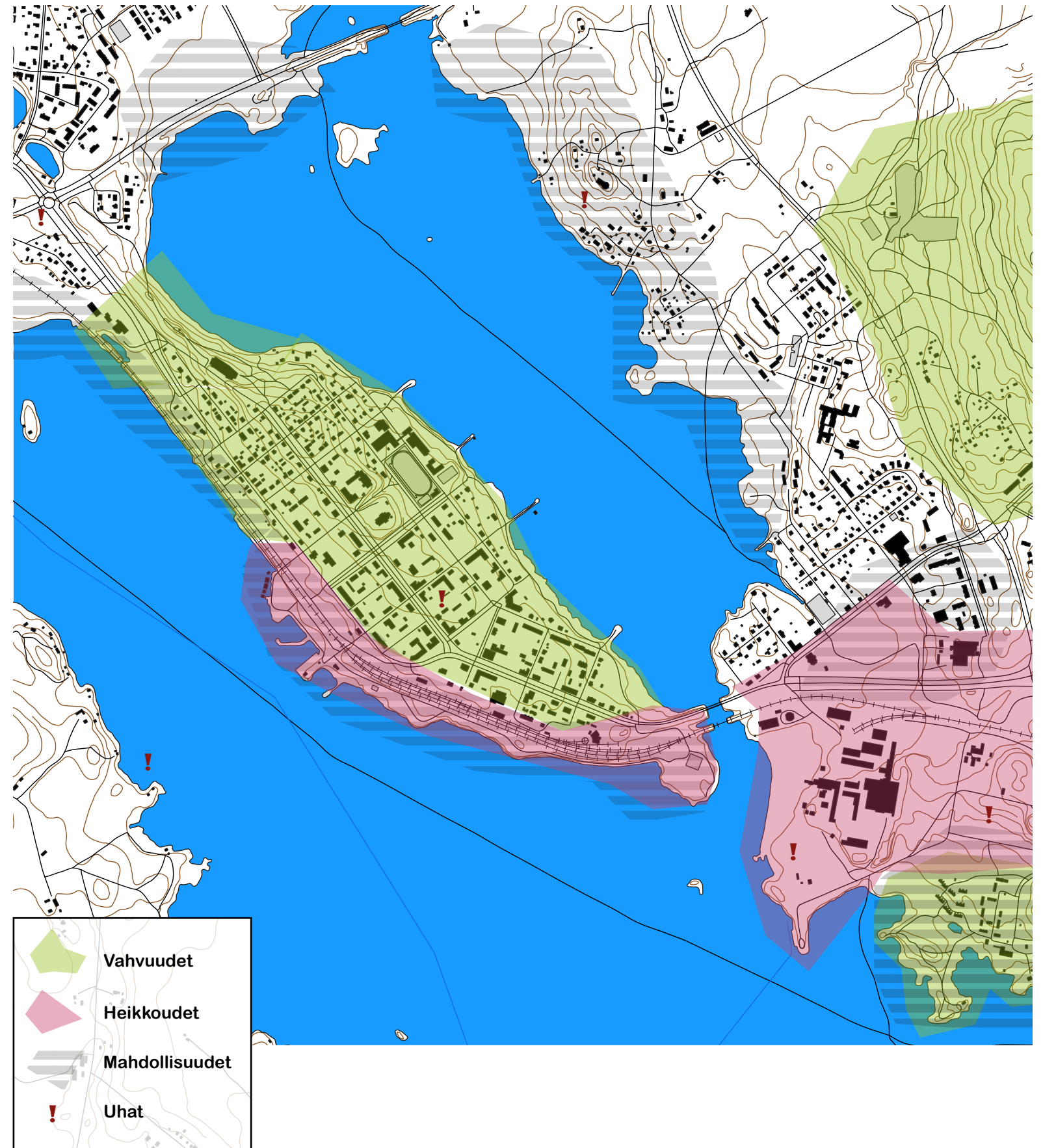
- Bomban alue
- puu-Nurmes, historialliset rakennukset
- vesistö, rannat
- luontoreitit
- harju ja näkymät

Kehittämismahdollisuudet:

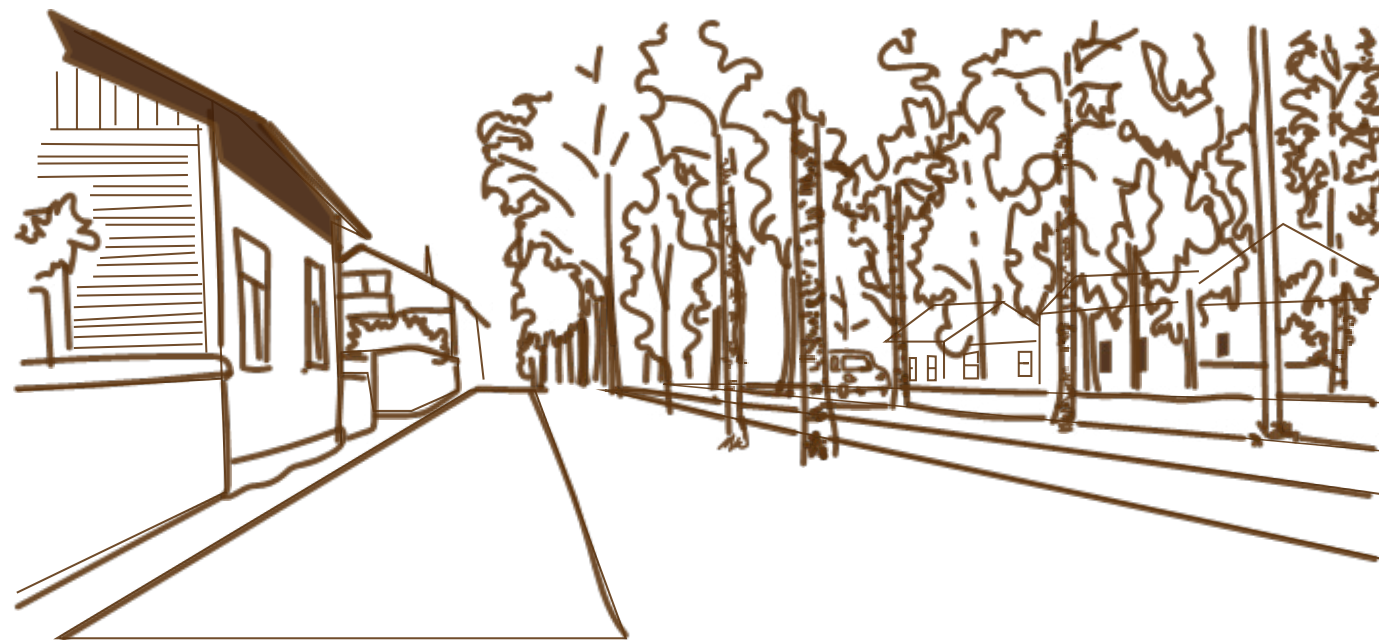
- ranta-alueita, varsinkin kannaksen lounaisrantaa voisi kehittää
- - sataman ja rautatieaseman alueen kehittäminen
- Yhtenäistää kaupunkia

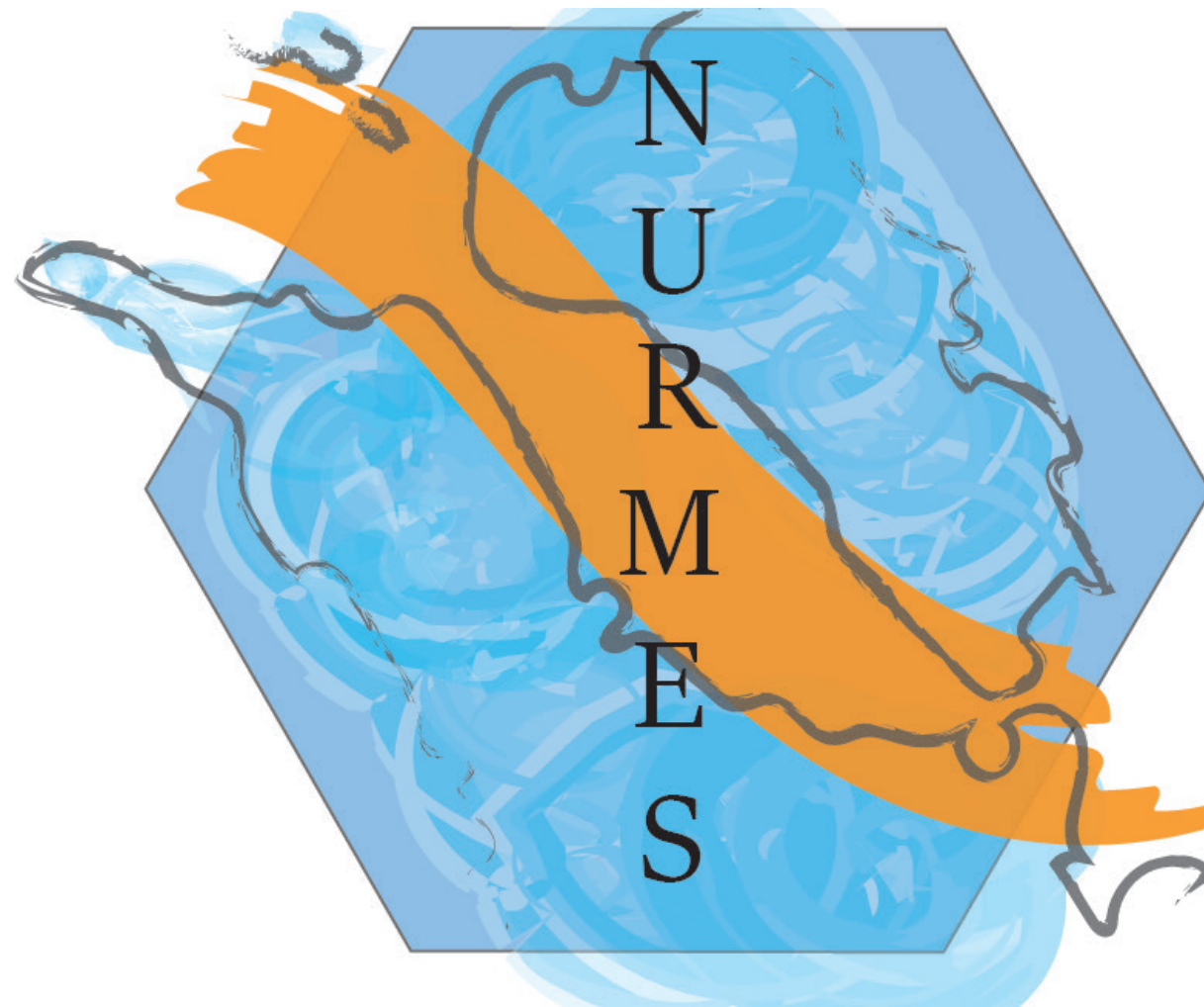
Uhat:

- kaupungin hajanaistuminen, usean keskustan elossa pitäminen haasteellista
- haja-asutusalueiden maiseman muutos ranta-alueilla (näkyv kauas)
- vesistön rehevöityminen
- liikenne
- tehdasalueen muutokset
- Bomban alueen muutostyöt

KONSEPTI JA KEHITTÄMISSUUNNITELMA

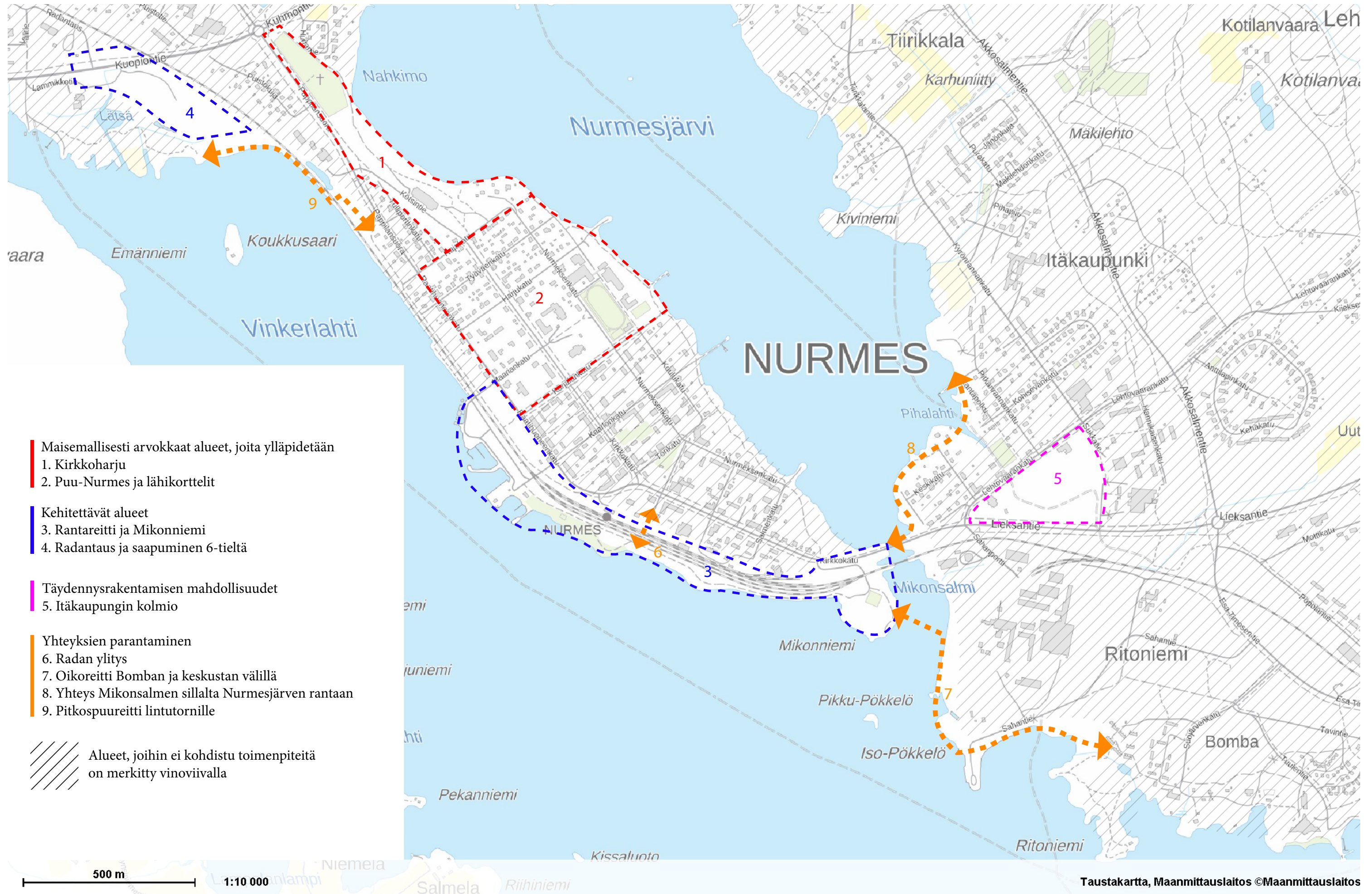

KONSEPTI

Nurmeksen vahvuuksia ovat ympäröivä luonto ja yhteys luontoon. Kehittämissuunnitelman tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa tätä yhteyttä. Muita Nurmeksen vahvuuksia ovat sijainti luonnonkauniin Pielisen rannalla sekä sieltä löytyvä hieno vanha puuarkkitehtuuri. Suunnitelma korostaa näitä olemassaolevia piirteitä. Puu-Nurmes ja Kirkkoharju ovat maisemallisesti arvokkaita alueita. Nämä alueet säilytetään nykyisessä muodossaan ja niitä ylläpidetään maisemanhoidollisilla toimenpiteillä. Palosolat pidetään avoimena ja nurmi leikattuna. Puukujanteiden kuntoa tarkkaillaan ja puita uusitaan tarvittaessa.

Liikkumista kauppalaista Porokylän, Itäkaupungin sekä Bomban suuntaan helpotetaan. Reitit kulkevat Pielisen rantoja pitkin ja tuovat näin kulkijan järvimaisemien äärelle. Lisäksi uudet reitit parantavat virkistysmahdollisuuksia ja lisäävät kaupungin yhtenäisyyttä.

KEHITTÄMISSUUNNITELMA - SELOSTUS

Yhteyksien parantaminen

Nykyisten rantareittien opastusta ja valaistusta parannetaan. Uusia reittejä ovat yhteys Mikonniemestä Bombaan tukkipihan viereistä pengertä pitkin, Mikonsalmen sillalta pohjoiseen Nurmesjärven rantaan ja satamasta lintutornin ja Joukon polun suuntaan. Yhteys Bomban ja keskustan välillä lisää matkailun potentiaalia. Sahan vieritse kulkeva reitti tarjoaa matkailijalle myös maistiaisien Nurmeksen teollisesta puolesta. (7) (8) (9)

Mikonniemi

Junarata heikentää yhteyttä kaupungin ja järven välillä. Radan yli rakennetaan kävely-yhteys aseman ja veturitallin väliselle osuudelle.

Uusien yhteyksen johdosta eteläisen rantareitin ja Mikonniemen rooli keskeisenä virkistysalueena korostuu. Kauppalan eteläisiltä rannoilta aukeavat kauniit näkymät järven selälle. (3) (6)

Laajoja nurmialueita muutetaan osin niityiksi. Mikonniemeen rakennetaan puinen maamerkkirakennus, joka korostaa Nurmeksen olemassaolevaa puurakentamista. Mikonniemi on otollinen sijainti saunarakennukselle, ja arkistokuvien perusteella paikalla onkin aikoinaan sijainnut kylpylaitos. Viereinen Radantauksen alue ehostetaan puuistutuksilla ja sinne luodaan jättömaan hengen säilyttävä puistoalue.

Opasteet

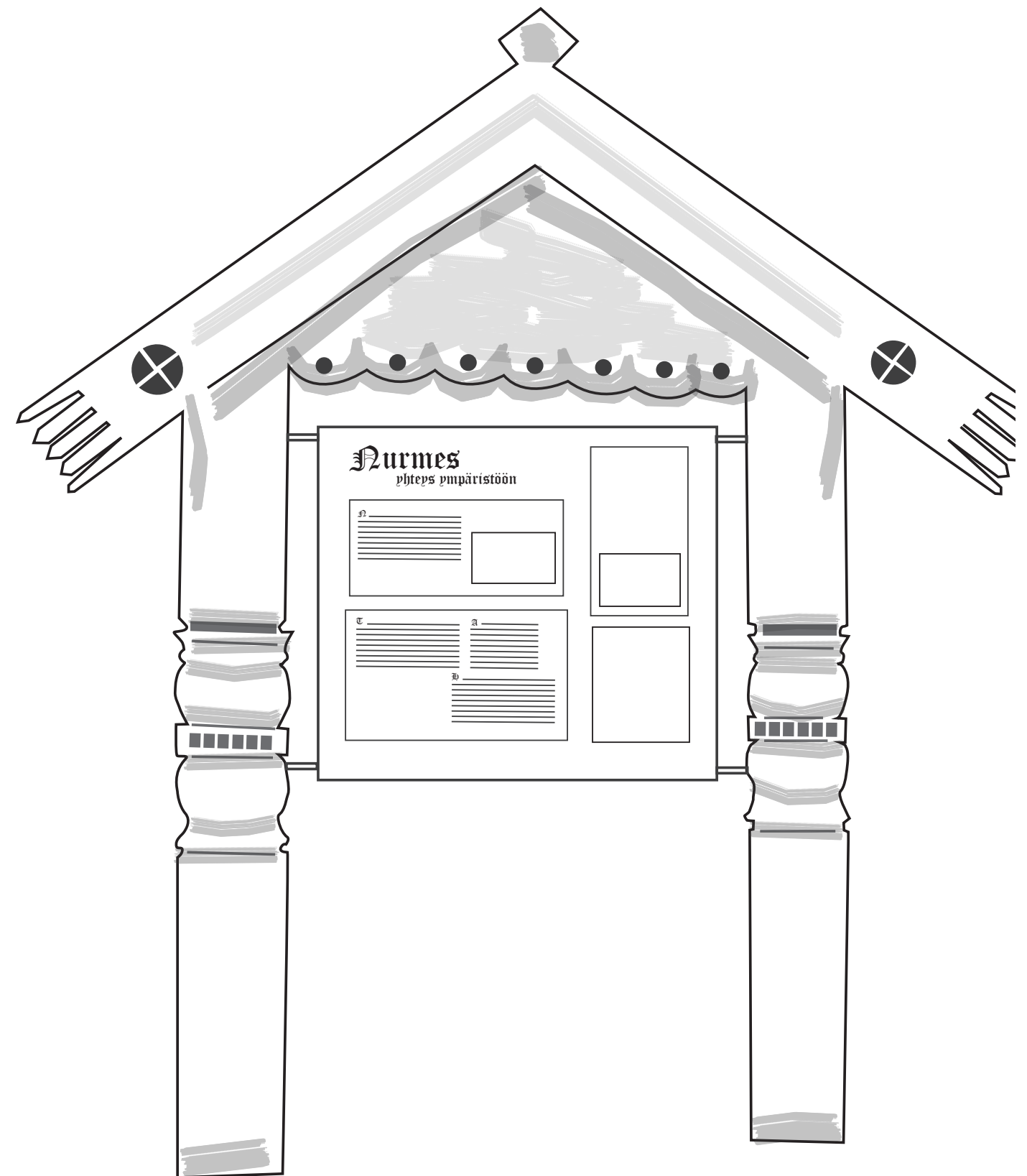
Opasteissa tulee huomioida karjalainen arkkitehtuuri ja käsityöperinne. Kauniisti toteutetut opasteet kiinnittävät huomion paremmin.

Lisärakentaminen

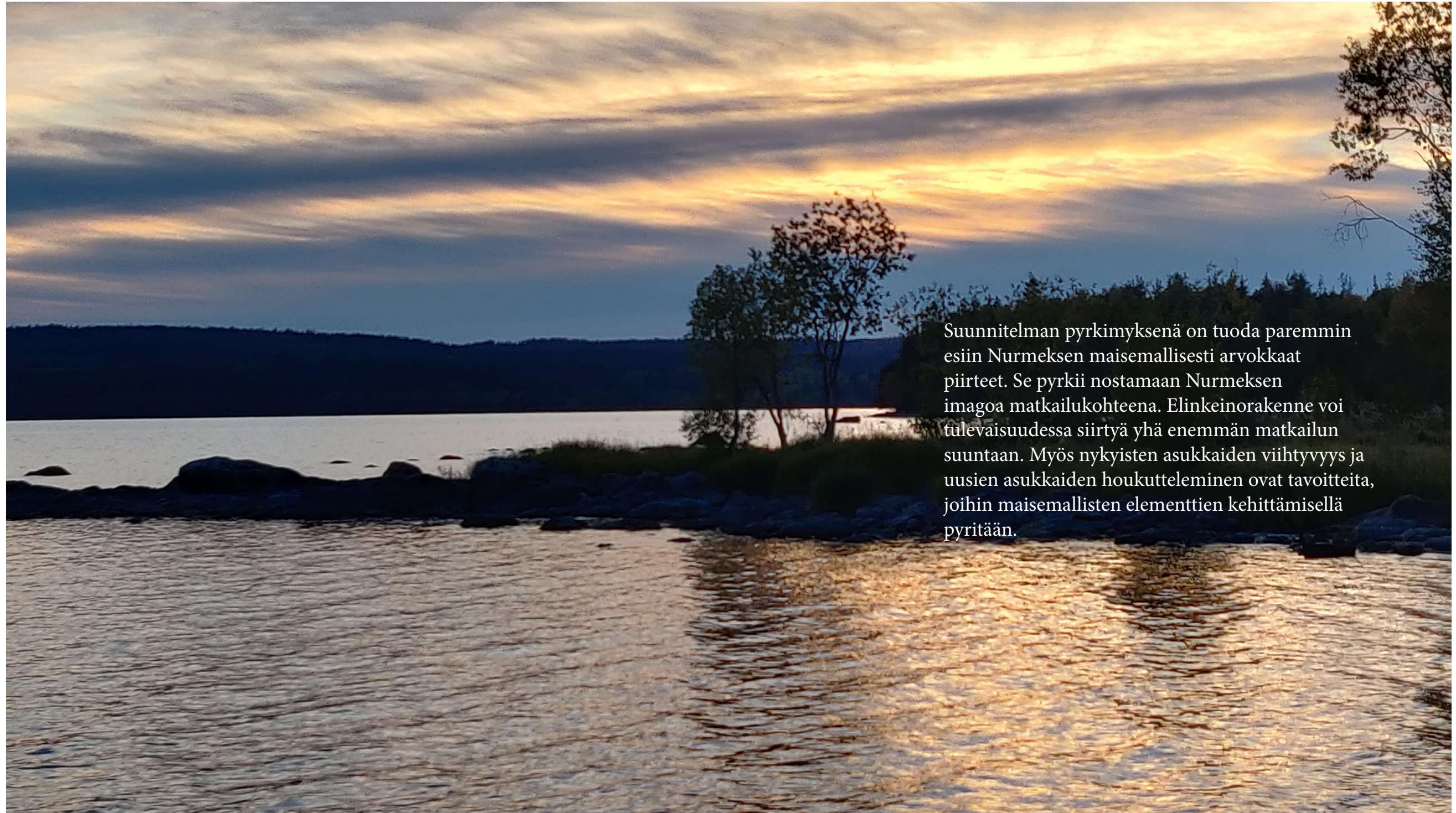
Lisärakentamiselle ei välttämättä ole tarvetta, mutta parhaiten siihen soveltuva alue on kolmion muotoinen alue Itäkaupungissa Lehtovaarankadun eteläpuolella. Alueelle rakentaminen lisää koko Nurmeksen kaupunkirakenteen yhtenäisyyttä ja Itäkaupungin vetovoimaa. (5)

Saapuminen

6- ja 75-teiltä kaupunkiin kulkevan ajoreitin varteen tehdään kasvillisuuden ja maanmuokkauksen keinoin sisääntuloa merkkäava ”portti”. Viereinen Radantauksen alue ehostetaan puuistutuksilla ja sinne luodaan jättömaan hengen säilyttävä puistoalue. (4)

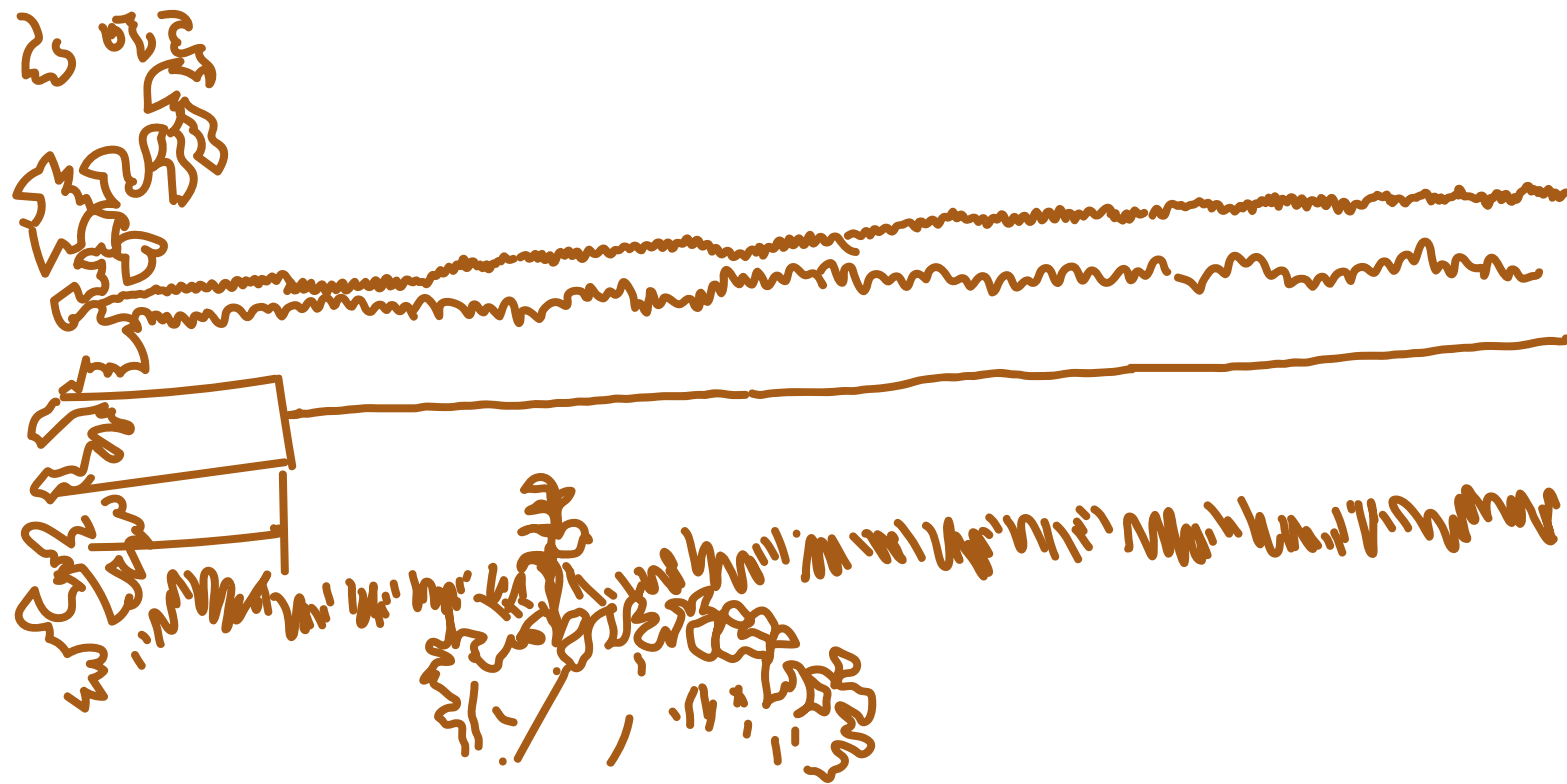

Opastintaulu

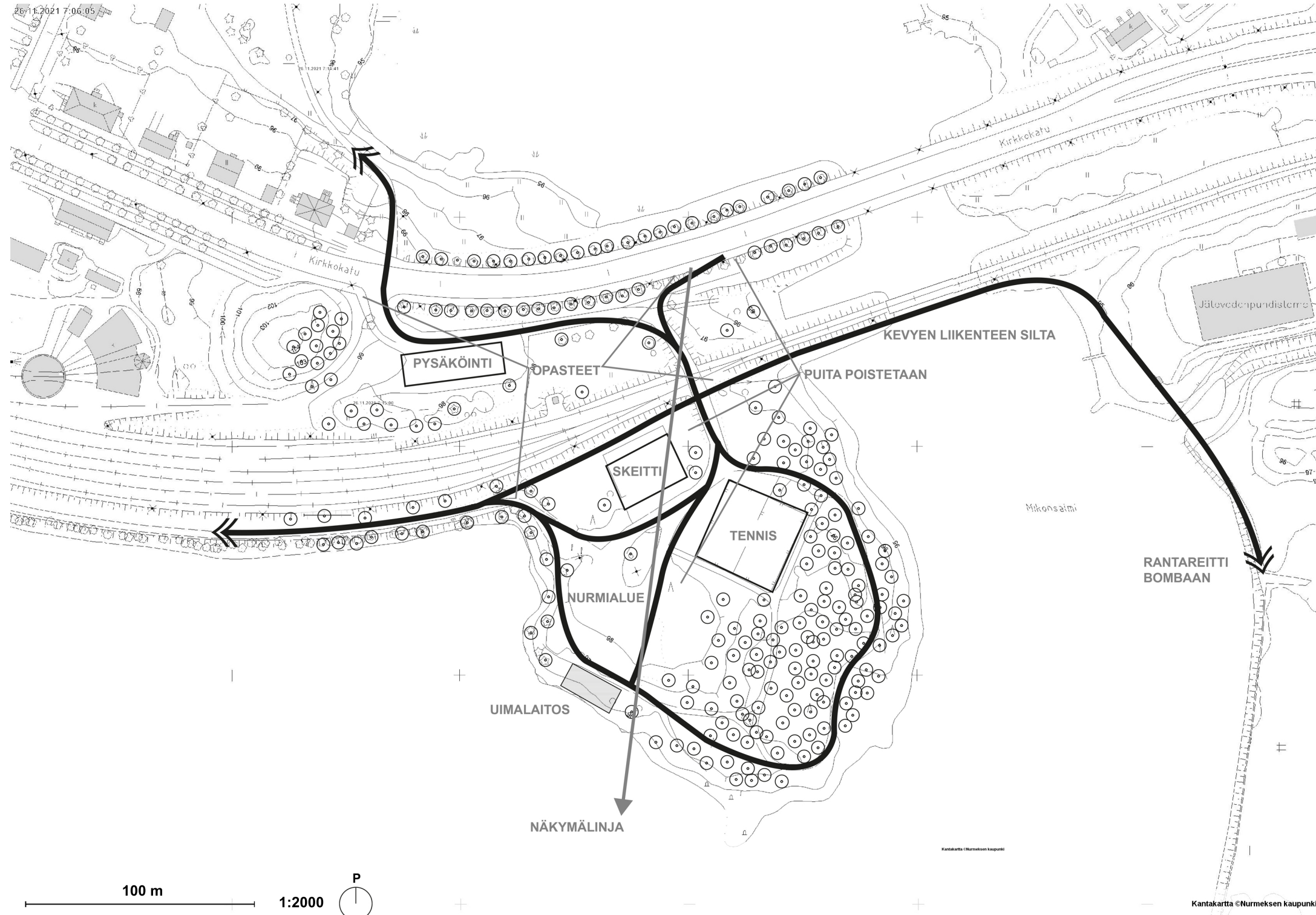

Suunnitelman pyrkimyksenä on tuoda paremmin esiin Nurmeksen maisemallisesti arvokkaat piirteet. Se pyrkii nostamaan Nurmeksen imagoa matkailukohteena. Elinkeinorakenne voi tulevaisuudessa siirtyä yhä enemmän matkailun suuntaan. Myös nykyisten asukkaiden viihtyvyys ja uusien asukkaiden houkuttelemisen ovat tavoitteita, joihin maisemallisten elementtien kehittämisellä pyritään.

KOHDESUUNNITELMA

KOHDESUUNNITELMA - KARTTA 1:2000 JA SELOSTUSTEKSTI

Mikonniemi hieno sijainniltaan ja se on historiallisesti tärkeä. Mikonniemi on toiminut kokoontumispaikkana ja siellä on sijainnut juhlakenttä, tanssilava ja kylpylälaitos.

Nykyään eteläinen rantareitti lähtee Mikonniemestä ja siellä on skeittipuisto ja tenniskenttiä. Vierailijalle Mikonniemi saattaa helposti jäädä huomaamatta, ja tavoitteena suunnitelmassa on nostaa sitä enemmän esille ja parantaa yhteyksiä rantareiteille ja Bombaan.

Saha-alueen reunaa pitkin tehdään kulkemaan rantareitti Bomballe. Rautatiesillan yhteyteen tehdään kevyenliikenteen silta, joka lyhentää matkaa Bombalta.

Puita harvennetaan siten, että Kirkkokadulta muodostuu näkymälinja Pieliselle, joka houkuttelee suuntaamaan niemeen. Niemen tarjoamat palvelut hahmottaa myös paremmin.

Kirkkokatua idästä saapuville rakennetaan uusi, suurempi kulkuyhteys niemeen, mikä on helpommin havaittavissa ja kuljettavissa.

Niemen lounaispuolelle muodostetaan nurmialue ja rakennetaan uusi uimalaitos tai paviljonki.

Reitin varrelle lisätään opasteita, joita voi käyttää myös ilmoitustauluina

KOHDESUUNNITELMA -
LEIKKAUS A-A 1:1000 JA RAKENTAMISTAPAOHJE

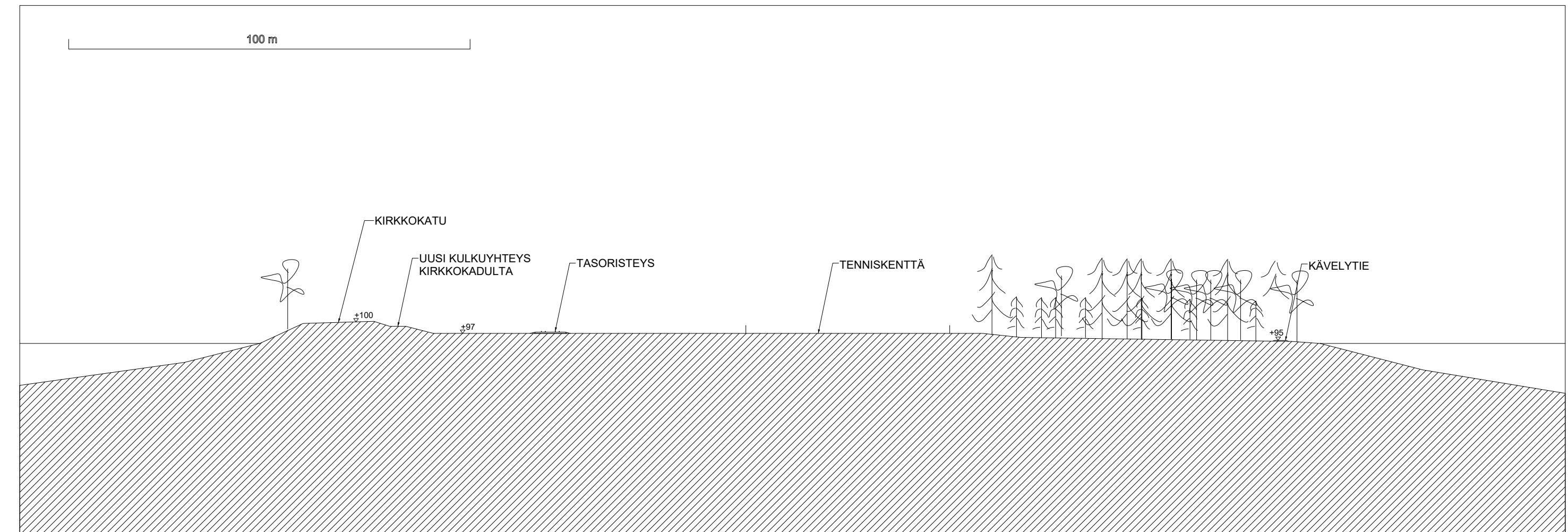
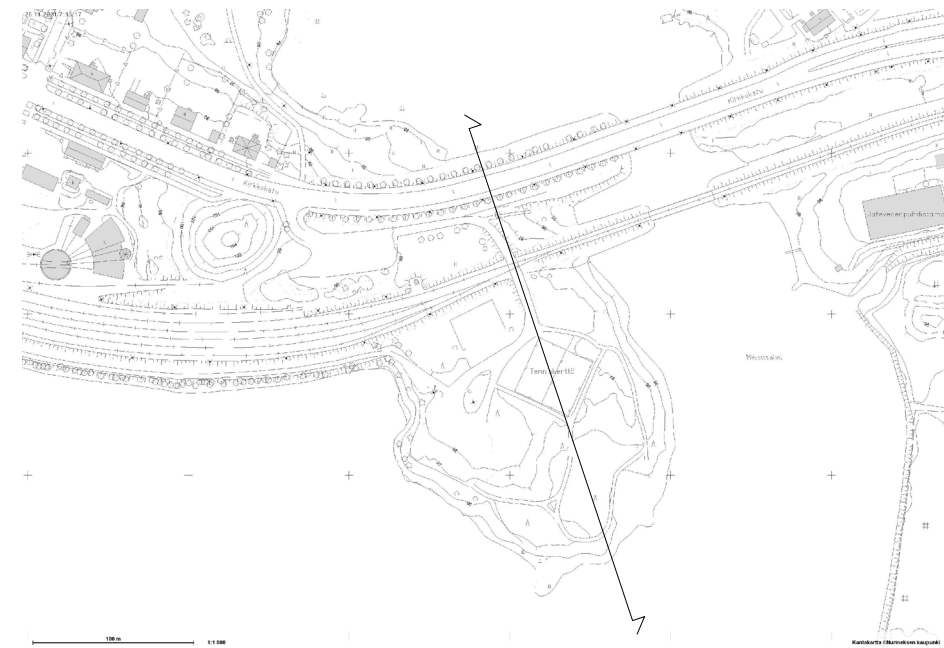
Reittejä suunnitellessa hyödynnetään seuraavia rakennustietokannan kortteja:

RT 97-10869 (Infra 66-710075) - kuntoreittien suunnittelu

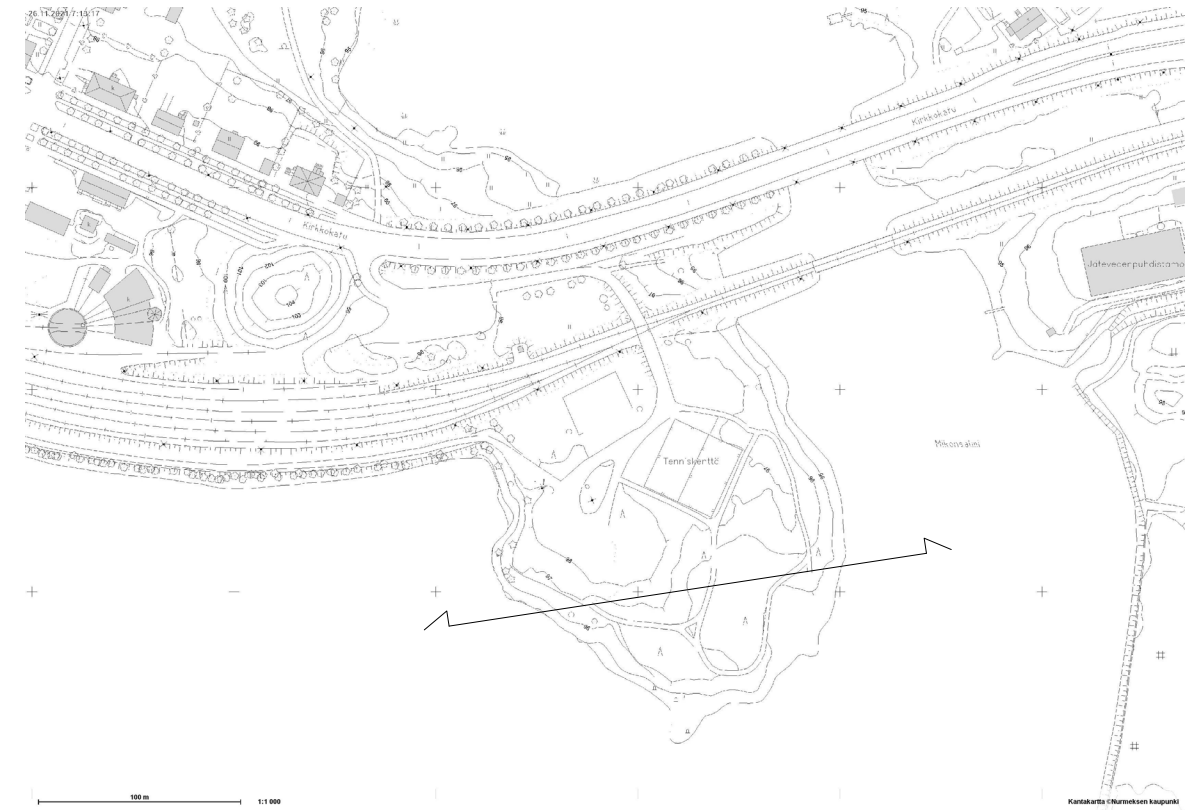
RT 98-11180 (Infra 63-710140) - jalankulku- ja pyöräilyväylien mitoitus

RT YM1-21595 (Infra YM-720199) - ulkoilulaki ja arkiliikuntaa. Reitti on käyttökelpoinen tavallisten kuntoilijoiden lisäksi myös lapsille, vanhuksille, pyörätuolilla liikkuville ja lastenvaunuja työntäville ulkoilijoille.”

Alueen reitit voidaan luokitella helpoiksi kunto- ja virkistyreiteiksi.
“Helppo kuntoreitti on taajamassa tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitseva helppokulkuinen reitti, joka palvelee päivittäistä ulkona oleskelua, viikonloppuvapaata ja arkiliikuntaa. Reitti on käyttökelpoinen tavallisten kuntoilijoiden lisäksi myös lapsille, vanhuksille, pyörätuolilla liikkuville ja lastenvaunuja työntäville ulkoilijoille.”

KOHDESUUNNITELMA - LEIKKAUS B-B 1:1000, RAKENTAMISTAPA- JA MAISEMANHOITO-OHJE

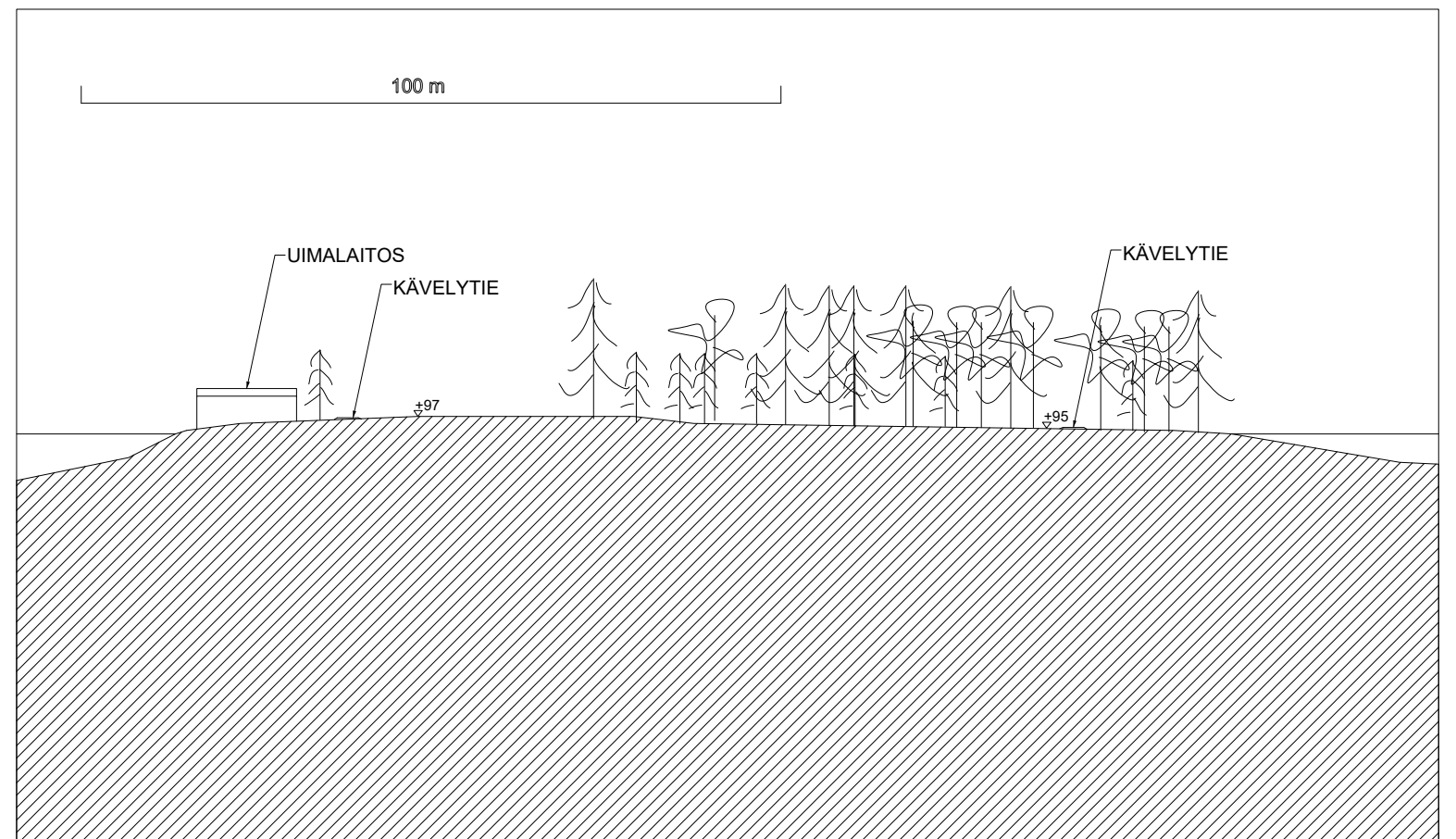
Uimalaitoksen rakentamisessa sovelletaan Läntisen kaupungin asemakaavamääräyksiä. Sen tarkoituksena on toimia urheilu- ja virkistyskäytössä, ja sen tulee olla ympäristöönsä sopiva ja mahdollisuuksien mukaan sen kautta tulisi tuoda paikan historiaa esille.

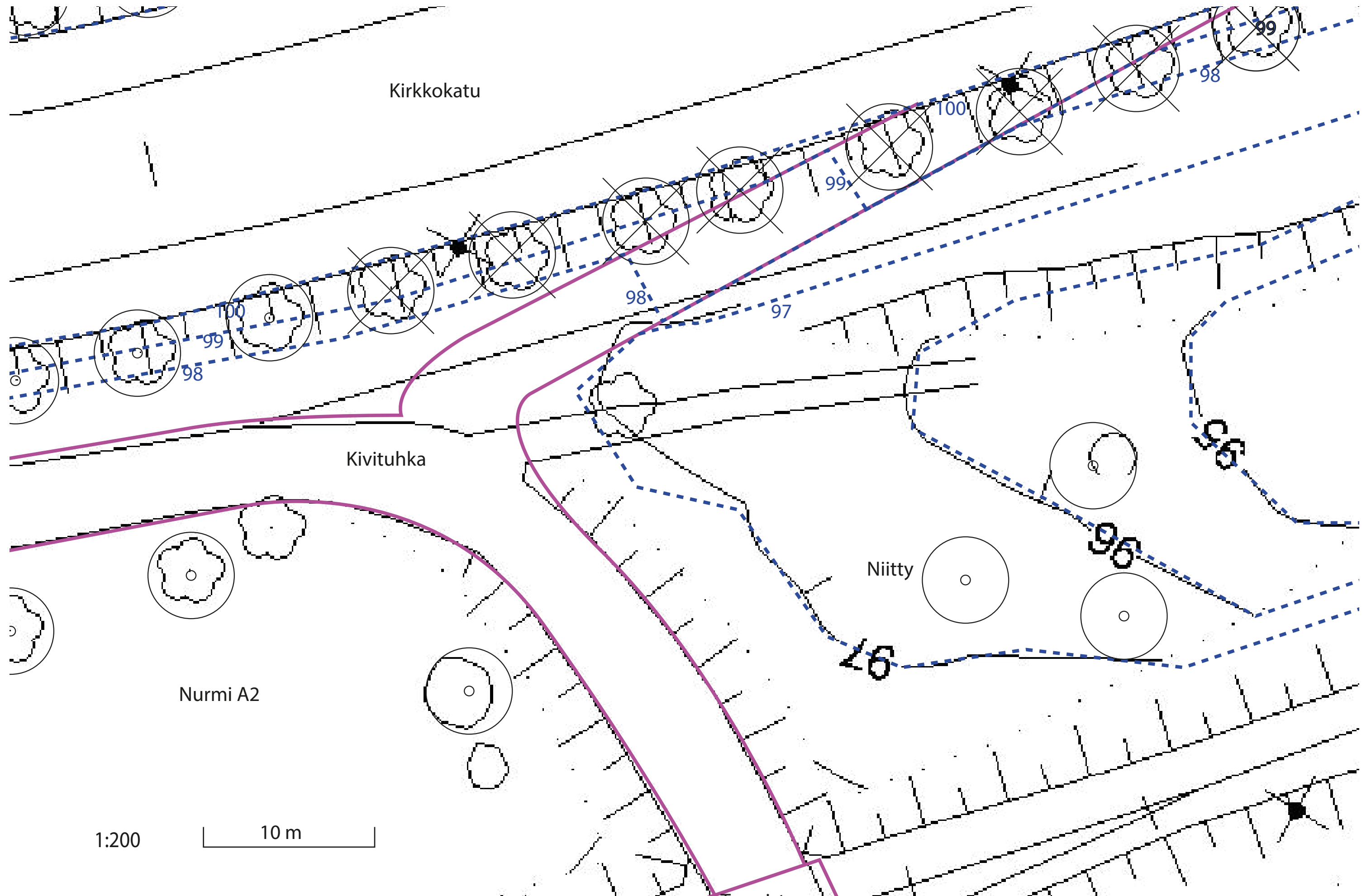
Rannan puustoa harvennetaan alkuun näkymälinjan kannalta oleellisista kohdista, minkä jälkeen se jätetään rauhaan ja siistitään tarpeen vaatiessa. Vanhat männyt jätetään rauhaan, ja kadunvarren koivukujasta kaadetaan ainoastaan välttämätön määrä puita. Puustoa uudistetaan vaiheittain ennakoivasti siten, että eri-ikäisiä puita kasvaa jatkuvasti.

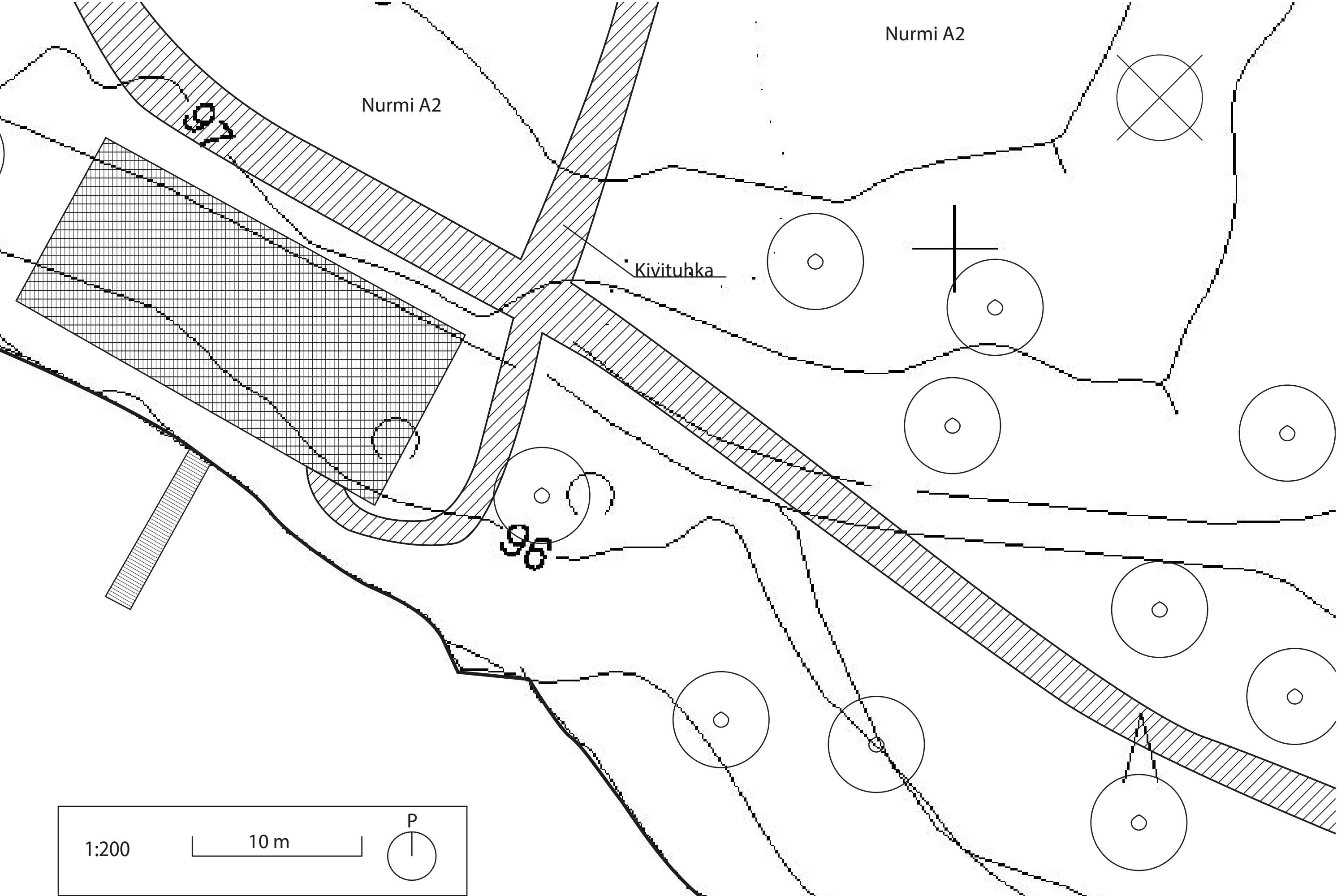
Muilla avoimilla alueilla kuin nurmikentillä niitty on hyvä vaihtoehto. Sen hoitotoimenpiteisiin kuuluu niittäminen syksyisin, ja koska kyseessä on verraten pienet alueet, tämä todennäköisesti on paras suorittaa käsin. Halutessa niitetyn heinän voi myös koota heinäseipäisiin, mistä saa koristusta kadun- ja radanvarteen.

Kivituhkapolkuja hoidetaan tarpeen mukaisesti. Metsäisemmissä kohdissa polkujen varsia voidaan siistiä oksista.

Opastekylttejä uusitaan tarpeen vaatiessa.

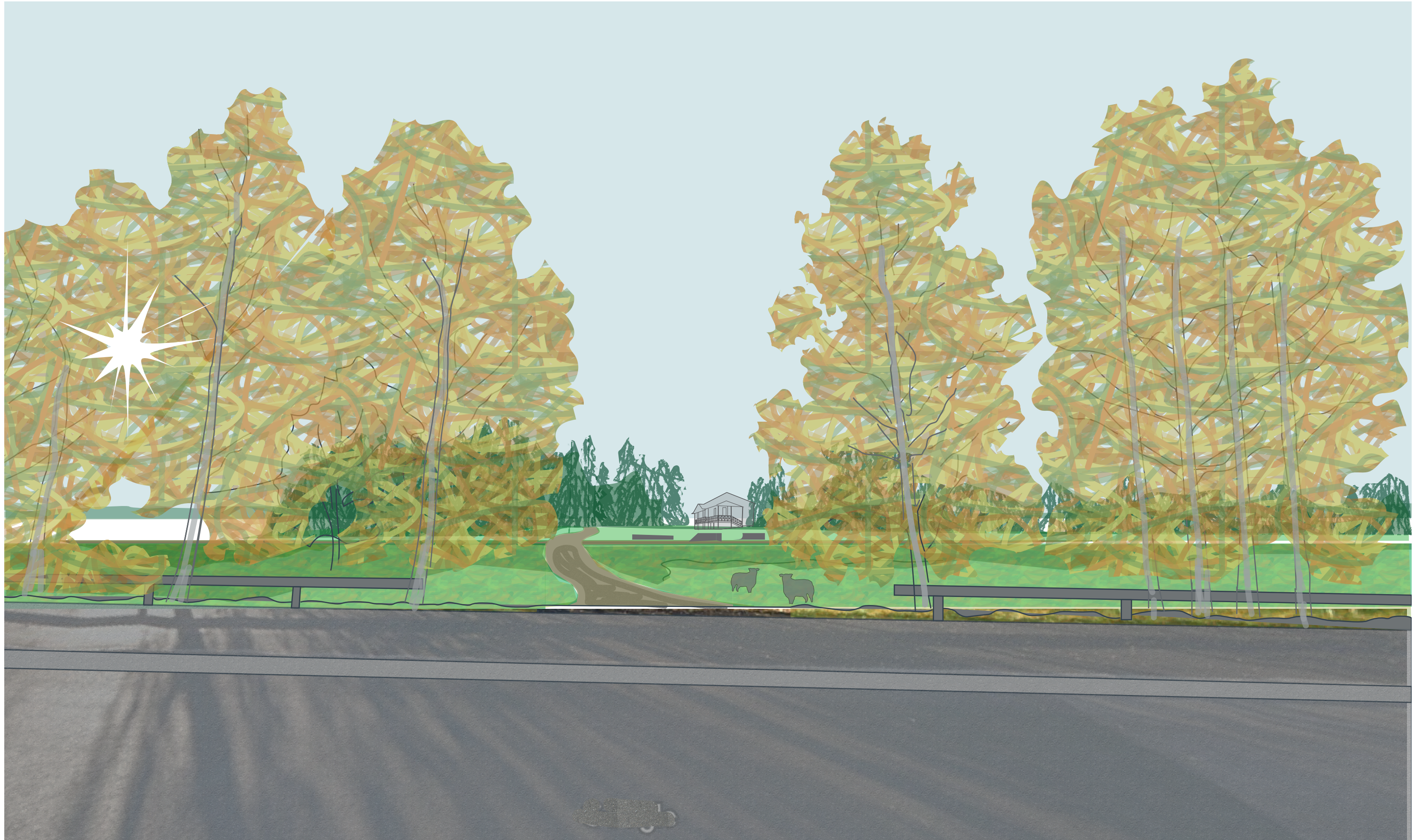

Poistettavat puut on merkattu rukseilla. Tummansiniset alueet ovat metsäisempiä alueita, jotka säilytetään sellaisenaan. Vaaleanvihreät alueet ovat lähtökohtaisesti avoimia nurmi- ja niittyalueita. Pisterasterilla on merkattu ne alueet,

joissa voidaan harventaa puita harkitusti. Ympyröidyt puut ovat esimerkkejä sellaisista, jotka olisi hyvä säilyttää (etenkin ranta-alueen komeat männyt.) Keltaisella on merkattu tenniskenttä, skeittiparkki ja parkkikenttä.

Kuva: Nurmeksen kaupunki

Havainnollistava kuva näkymälinjasta
Kirkkokadulta Mikonniemeen. Kuvan keskellä
siintävässä uimalaitoksessa on otettu mallia
vanhasta kylpylälaitoksesta.

LÄHTEET

Nurmeksen kaupunki & kaupunkilaiset

<https://www.nurmes.fi/>

<https://rt.rakennustieto.fi/etusivu>

RT 97-10869 (Infra 66W-710075) - kuntoreittien suunnittelu

RT 98-11180 (Infra 63-710140) - jalankulku- ja pyöräilyväylien mitoitus

RT YM1-21595 (Infra YM-720199) - ulkoilulaki

<https://nurmes.karttatiimi.fi/?setlanguage=fi#>

Maanmittauslaitos

